Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

LAUSUNTO 17.10.2019

EDUSKUNTA
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 29/2019 vp

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLA VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2020

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta vuodelle 2020 ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksessä vuoden 2020 talousarvioksi MTK pitää kannatettavana alijäämän väliaikaista kasvua talouskasvun hidastuessa. Tulevaisuusinvestointien ohella hiilineutraaliuteen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät määrärahalisäykset ovat pääosin kannatettavia. Tältä osin MTK pitää erityisen kannatettavina maatalouteen liittyviä toimenpiteitä, joilla turvataan maatilojen rahoitusasemaa pitkään jatkuneessa heikossa suhdanteessa ja toisaalta turvataan myös investointien jatkuminen mm. Makeraa pääomittamalla. Samalla MTK kuitenkin esittää huolensa vuoden 2021 investointien rahoituksesta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta MTK pitää hyvinä Ruokavirastolle ohjattuja lisäresursseja tulevan EU -ohjelmakauden CAP -valmisteluun ja tietojärjestelmien muutoksiin. Pitkällä aikavälillä elintarvikkeiden vienninedistämiseen kohdennettu lisämääräraha on myös erittäin kannatettava.

Viljelijätukien osalta vuoden 2020 talousarvio sisältää merkittäviä hallitusohjelman mukaisia lisäpanostuksia. Teknisesti muutos toteutetaan luonnonhaittakorvauksen määrärahan kautta, vaikka määrärahamuutoksella on merkittävin vaikutus ympäristökorvaukseen ja siten maatalouden tekemän ympäristötyön jatkumiseen. Myös viiden miljoonan euron varaaminen uusiin luomu -sitoumuksiin on erittäin kannatettavaa.

Maatalouden kilpailukyvyn parantamisen kannalta talousarvio sisältää tärkeitä lisäpanostuksia ja uusia avauksia. Tilusjärjestelyihin ja peltorakenteen kehittämiseen ohjatut määrärahat ovat erittäin tärkeitä. Tilusjärjestelyiden lisärahoituksella pystytään saattamaan loppuun nykyiset järjestelyt ja toivottavasti peltorakenteen kehittämiseen varattujen varojen avulla pystytään ottamaan työn alle myös uusia tilusjärjestelyitä. Peltorakenteen kehittämisen osalta liikkeelle lähtö on luonnollisesti hitaampi maa- ja metsätalousministeriön valmistellessa ohjelmaa peltorakenteen kehittämistoimenpiteiksi. Maatalouden kilpailukyvyn kannalta merkittävin asia on investointien turvaaminen Makeran pääomittamisen ja toisaalta Manner-Suomen maaseutuohjelman rahoitusmuutoksilla. Jälkimmäisen osalta ohjelman tekninen muu-

tos eläinten hyvinvointikorvauksen määrärahan osalta ei aiheuta muutoksia hyvinvointikorvauksen käytännön toimenpiteissä, sillä toteutunut määrärahamenekki on ollut budjetoitua pienempää. Edellä mainituilla muutoksilla turvataan maatalouden investoinnit vuoden 2020 osalta, mutta EU -ohjelmakauden vaihteeseen liittyvä investointien kansallinen rahoitustarve jää osin auki. Lisäksi ensi vuoden talousarviossa edistetään lisärahoituksella biokaasuinvestointeja. Maatalouden investointien heikoin lenkki onkin tällä hetkellä investointien keskittymisestä ja rahoitusmarkkinoiden muutoksesta johtuva vakuusvajaus investoivilla maatiloilla.

Kokonaisuutena edellä kerrotut toimet poistavat maataloustulon alenemiseen ja maatilojen maksuvalmiuden heikkenemiseen liitetyt uhkakuvat vuoden 2020 osalta, mutta eivät sinällään riitä nostamaan maataloustuloa tai parantamaan kannattavuutta kuluvaan vuoteen verrattuna. Pitkän aikavälin toimet, kuten vienninedistäminen, Makeran pääomistus ja peltorakenteen kehittäminen, parantavat maatalouden kilpailukykyä ja siten maataloustuloa niillä tiloilla ja tuotantosuunnilla, joihin nämä toimet tosiasiallisesti kohdentuvat. Pidemmällä aikavälillä epävarmuutta maataloustulon kehitykseen tuo tuottajahintojen ja tuotantopanosten hintojen muutoksen ohella EU:n maatalouspolitiikan ja sen rahoituksen muutokset vuodesta 2021 alkaen. Maatalouspolitiikan rahoituksen ja sisällön osalta on tällä hetkellä ehkä vielä enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Maataloustuotemarkkinoilla lähinnä viljan hinnassa on ollut merkittäviä vaihteluita viime vuosina. Kotieläintuotteissa hintamuutokset ovat olleet selvästi vähäisempiä. Panospuolella erityisesti energia ja lannoitteet ovat kallistuneet viime vuosina.

Helsingissä 17.10.2019.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö